

Kinga Wierzchowska

Aktywność zawodowa absolwentów kierunku finanse i rachunkowość Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu

Ekonomiczne Problemy Usług nr 71, 515-524

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KINGA WIERZCHOWSKA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu

**AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA ABSOLWENTÓW
KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ
PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ W WAŁCZU**

Wprowadzenie

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu powstała w 2004 roku. Od początku istnienia uczelni jej mury opuściły trzy roczniki absolwentów kierunku finanse i rachunkowość¹. Ogólnie dostępne dane statystyczne nie pozwalają dokładnie stwierdzić, na jakich kierunkach szkół wyższych zawodowych jest nadmierna liczba studentów, a na jakich niedostateczna. Ponadto brakuje dobrych danych o liczbie wolnych miejsc pracy oraz profesjonalnych prognoz zapotrzebowania na pracę. A co najważniejsze, nie prowadzi się ocen rezultatów kształcenia zawodowego studentów wyższych szkół zawodowych. Dlatego, oceniając jakość kształcenia studentów na danym kierunku studiów, warto również brać pod uwagę wyniki, jakie absolwenci tego kierunku osiągną na rynku pracy.

Głównym celem artykułu jest zbadanie aktywności zawodowej absolwentów kierunku finanse i rachunkowość zaraz po ukończeniu studiów wyższych (poziom pierwszy – licencjat) oraz próba odpowiedzi na następujące pytania:

¹ Do roku akademickiego 2006/2007 kierunek finanse i rachunkowość nosił nazwę finanse i bankowość.

- co motywowało do podjęcia studiów na kierunku finanse i rachunkowość;
- jak przebiega aktywność zawodowa podczas studiów;
- jaka jest przydatność studenckich praktyk zawodowych odbywanych w czasie studiów;
- jakie są aktualne doświadczenia zawodowe absolwentów, rodzaj wykonywanej pracy, zgodność wykonywanej pracy z wykształceniem;
- czy wiedza i umiejętności zdobyte podczas studiowania są przydatne w późniejszej pracy (zgodnej z wykształceniem);
- jakie są dalsze plany edukacyjne absolwentów (kursy, szkolenia, podjęcie nauki na studiach drugiego stopnia – magisterskich);
- jakie są przyczyny bezrobocia wśród absolwentów.

Kierunek finanse i rachunkowość w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałczu

Jednym z pierwszych powstałych na uczelni instytutów był Instytut Ekonomiczny wraz z kierunkiem finanse i bankowość, przekształconym w roku akademickim 2006/2007 na kierunek finanse i rachunkowość. Oferowane studia prowadzone są w trybie trzyletnim (pierwszego stopnia), w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym oraz zakończone nadaniem tytułu licencjata². Studiowanie na kierunku finanse i rachunkowość pozwala zdobyć wiedzę na temat funkcjonowania współczesnego systemu finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z podatkami, księgowością, inwestowaniem na rynku finansowym oraz korzystaniem z usług bankowo-ubezpieczeniowych. W ramach kierunku oferowane są dwie specjalności:

- 1) finanse i rachunkowość podmiotów gospodarczych – pozwala przygotować do pracy w komórkach finansowo-księgowych przedsiębiorstw, banków i instytucji ubezpieczeniowych;
- 2) finanse publiczne – przygotowuje do podjęcia pracy w jednostkach sektora finansów publicznych, w tym jednostkach samorządu terytorialnego.

Integralną częścią procesu kształcenia na tym kierunku są (obowiązkowe) studenckie praktyki zawodowe prowadzone w wymiarze 8 tygodni w czasie całego toku studiów.

² <www.pwsz.eu>.

W rankingu państwowych wyższych szkół zawodowych w 2009 roku przygotowanym przez „Perspektywy” i „Rzeczpospolitą” uczelnia w Wałczu uzyskała wysoką punktację za: nasycenie kadry naukowo-dydaktycznej osobami o najwyższych kwalifikacjach, własną bazę dydaktyczną, dużą powierzchnię przypadającą na jednego studenta oraz za możliwości rozwijania (przez studentów) zainteresowań naukowych³. Ponadto kierunek finanse i rachunkowość uzyskał pozytywną ocenę Państwowej Komisji Akredytacyjnej oznaczającą wypełnianie przez uczelnię wysokich standardów nauczania określonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Aktywność zawodowa i bezrobocie

Analizy rynku pracy obejmują zarówno wielkość i strukturę zasobów pracy (podażowa strona rynku pracy), jak i ich wykorzystanie w gospodarce (popyt na pracę)⁴. Podażowa strona rynku pracy jest określana przede wszystkim przez ludność w wieku 15 lat i więcej oraz przez ludność w wieku produkcyjnym, definiowanym w poszczególnych krajach poprzez określone uregulowania prawne, a także przez ludność aktywną zawodowo. Popytowa strona rynku pracy jest charakteryzowana przez liczbę miejsc pracy w gospodarce, a więc przez liczbę osób pracujących oraz wakaty. Nierównowaga między podażą pracy i popytem na nią wyraża się wielkością bezrobocia. Realne zasoby pracy tworzą aktywni zawodowo, czyli osoby pracujące oraz bezrobotni. Ich wielkość jest wyznaczona nie tylko przez procesy ludnościowe, ale także przez czynniki ekonomiczne (popyt na pracę, wynagrodzenia), instytucjonalne (uregulowania dotyczące systemu zabezpieczenia społecznego) i społeczne (wydłużenie okresu kształcenia, zwiększenie dostępu do kształcenia, emancypacja kobiet)⁵.

Podstawowym badaniem o charakterze reprezentatywnym, stanowiącym źródło informacji o ludności aktywnej zawodowo, jest badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL). Badaniem tym są objęte osoby w wieku 15 lat i więcej będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie BAEL pozwala wyodrębnić populację aktywnych (pracujących

³ R. Czeladko, *Jagielloński o włos przed Warszawskim, Ranking szkół wyższych w 2009 roku*, „Rzeczpospolita”, 12.05.2009 r.

⁴ *Statystyka społeczna*, red. T. Panek, Warszawa 2007, s. 164.

⁵ Tamże, s. 165.

i bezrobotnych) i biernych zawodowo według ujednoczonych międzynarodowych standardów. W tabeli 1 przedstawiono podstawowe wyniki BAEL dla osób w wieku 15 lat i więcej.

Tabela 1

Podstawowe wyniki BAEL dla osób w wieku 15 lat i więcej

Aktywność ekonomiczna ludności	IV kwartał 2008	III kwartał 2009	IV kwartał 2009
Współczynnik aktywności zawodowej	54,7%	55,4%	55,1%
Wskaźnik zatrudnienia	51,0%	50,9%	50,4%
Stopa bezrobocia	6,7%	8,1%	8,5%

Źródło: *Aktywność ekonomiczna ludności Polski, IV kwartał 2009*, <www.stat.gov.pl/gus/5840_2189_PLK_HTML.htm> [data dostępu 29.04.2010], s. 23.

W szczególności, biorąc pod uwagę region kraju oraz wykształcenie, w IV kwartale 2009 roku współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Tabela 2

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według regionu kraju i wykształcenia

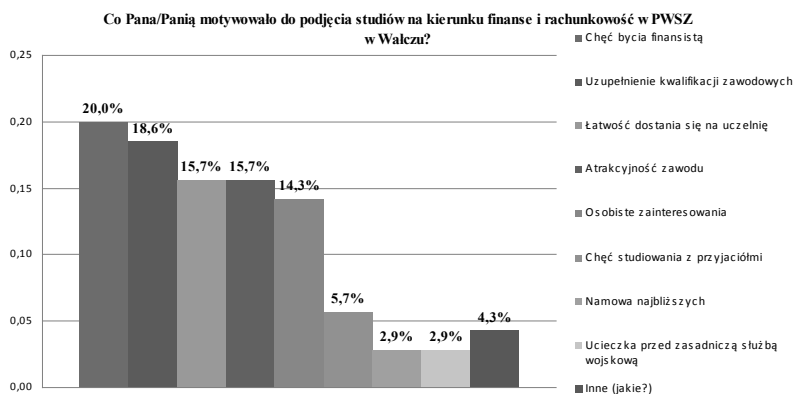
Obszar	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
Ogółem	55,1%	50,4%	8,5%
Region:			
lubuskie	55,4%	50,3%	9,5%
wielkopolskie	56,2%	51,4%	8,6%
zachodniopomorskie	51,3%	45,2%	11,8%
Wykształcenie:			
wyższe	80,7%	76,7%	5,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najważniejsze wyniki badań

Badaniem ankietowym objęto roczniki absolwentów z lat 2007–2009 (ze studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Zakres merytoryczny badania znalazł odzwierciedlenie w strukturze kwestionariusza. Zawierał on 15 pytań dotyczących badanych absolwentów, a w szczególności: co motywowało do podjęcia studiów na kierunku finanse i rachunkowość w PWSZ w Wałczu i zadowolenia z ukończonych studiów, studenckich praktyk zawodowych, aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów, zgodności wykonywanej pracy z wykształceniem, dalszych planów edukacyjnych absolwentów, przyczyn bezrobocia i bierności zawodowej wśród absolwentów.

Ogólna charakterystyka badanej populacji. W przeprowadzonym badaniu ankietowym w większości udział wzięły kobiety 83% (mężczyźni 17%), absolwenci z rocznika 2008 – 66% (rocznik 2007 – 20%, rocznik 2009 – 14%), z trybu stacjonarnego 95% (niestacjonarnego 5%). Na pytanie: Co Pana/Panią motywowało do podjęcia studiów na kierunku finanse i rachunkowość (finanse i bankowość) w PWSZ w Wałczu? respondenci odpowiedzieli następująco:

Wykres 1. Motywacja do podjęcia studiów na kierunku finanse i rachunkowość w PWSZ w Wałczu

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

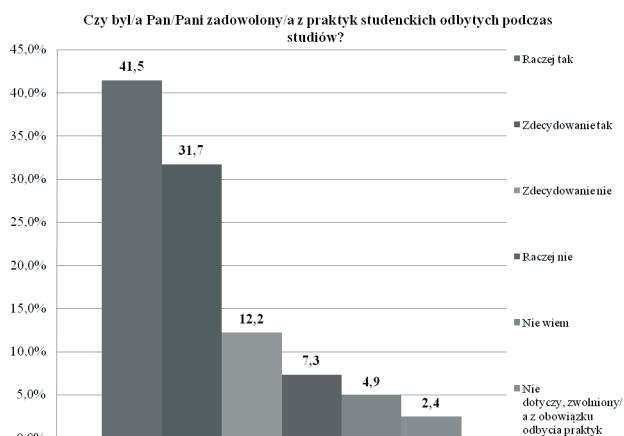
Wskazując odpowiedź Inne (jakie?) dotyczącą motywacji do podjęcia studiów na danym kierunku, badani odpowiadali najczęściej:

- większe szanse na znalezienie pracy po ukończeniu studiów – 1,7% (co stanowi 40%);
- bliskość szkoły, dobry dojazd – 1,5% (co stanowi 35% tych odpowiedzi);
- uczelnia w miejscu zamieszkania – 1,1% (co stanowi 25% tych odpowiedzi).

Ponadto badana grupa absolwentów okazała się zadowolona z wybranego i ukończonego kierunku studiów (raczej tak – 66%, zdecydowanie tak – 22%). Swoje niezadowolenie z podjętej decyzji o studiowaniu na danym kierunku wykazało tylko 5% badanych (pozostała część odpowiedziała, że nie ma zdania – 12%).

Aktywność w czasie studiów. Badani absolwenci okazali się grupą, która w większości nie pracowała w trakcie trwania studiów (61%), tylko 12% było zatrudnionych, a 26% pracowało dorywczo. W toku trwania studiów, zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym, studenci mają obowiązek odbycia studenckiej praktyki zawodowej w wymiarze 8 tygodni. Niewątpliwie jest to dobra okazja do poszerzenia wiedzy zdobytej na studiach oraz poznania praktycznej strony zagadnień związanych z wybraną specjalnością.

Na pytanie: Czy był/a Pan/Pani zadowolony/a z praktyk studenckich odbytych podczas studiów? badani udzielili następujących odpowiedzi:

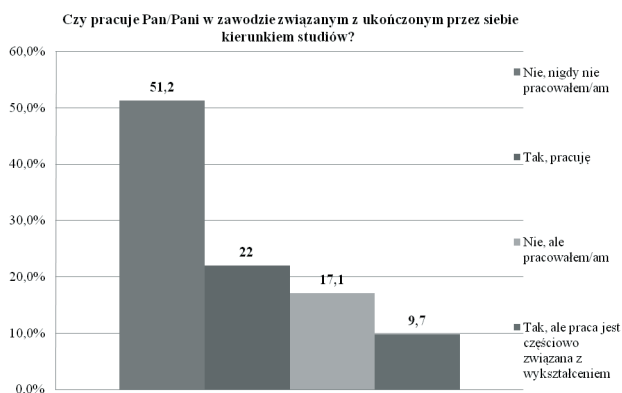
Wykres 2. Poziom zadowolenia z praktyk odbytych podczas studiów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Na pytanie o to, czy praktyki studenckie przydały się w późniejszej pracy, respondenci odpowiedzieli:

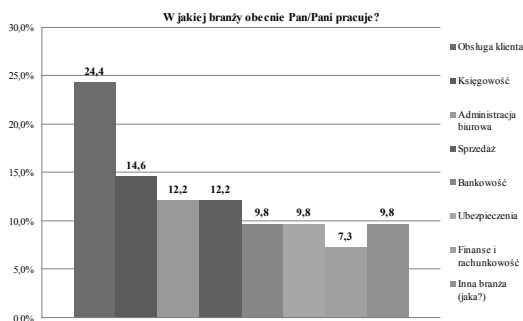
- raczej tak (27%);
- zdecydowanie tak (12%);
- raczej nie (32%);
- zdecydowanie nie (9%);
- nie wiem (20%).

Aktualne doświadczenie zawodowe absolwentów. W przeprowadzonym badaniu dominującą grupę stanowiły osoby, które aktualnie pracują – 68%. Bezrobotni absolwenci stanowili 17% badanej populacji. Pozostałe osoby aktualnie studiują (10,6%), odbywają staż absolwencki (2,4%) lub pracują sezonowo za granicą (2%). Jednakże wśród osób pracujących tylko ok. 1/3 badanych pracuje w zawodzie, w tym 10% badanych deklaruje częściowy związek pracy z wykształceniem.

Wykres 3. Związek aktualnej pracy z ukończonym kierunkiem studiów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

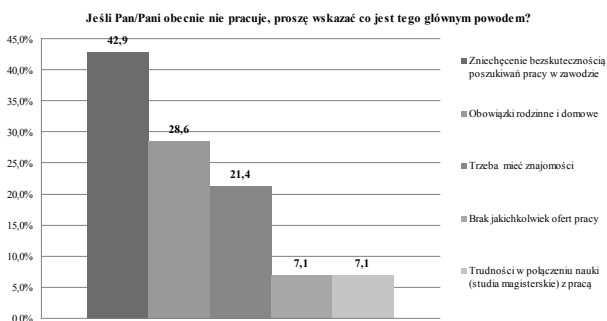

Wykres 4. Branża, w której pracują ankietowani

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

70% badanych absolwentów twierdzi, że dyplom ukończenia studiów ułatwia przyjęcie do pracy (raczej tak – 51%, zdecydowanie tak – 19,5%). Odmiennego zdania jest 20% badanych, natomiast pozostała część nie ma na ten temat zdania. Jednakże jeśli chodzi o wiedzę i umiejętności zdobyte podczas studiów, to okazuje się, że w 39% przypadków okazały się one przydatne w aktualnej pracy (raczej tak – 32%, zdecydowanie tak – 7%). Zdecydowanie nie i raczej nie odpowiedziało 20% badanych. Pozostałym osobom trudno było określić przydatność nabytej wiedzy i umiejętności w aktualnej pracy.

Absolwenci poproszeni o podanie głównych powodów, dla których obecnie nie pracują, wskazali na:

Wykres 5. Przyczyny braku aktywności zawodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podsumowanie i wnioski

Wszystkie założone cele badania zostały zrealizowane. Głównym zadaniem było zbadanie aktywności zawodowej na rynku pracy absolwentów kierunku finanse i rachunkowość Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu. Ponadto badanie dostarczyło przede wszystkim aktualnej wiedzy o położeniu absolwentów na rynku pracy i problemach, z którymi się borykają.

Wyniki badania wskazują, że:

- większość absolwentów pracuje lub odbywa staże;
- tylko niewielka część badanych wykonuje pracę zgodną z wykształceniem;
- wśród osób pracujących w wyuczonym zawodzie wiedza i umiejętności zdobyte podczas studiów były raczej wystarczające do podjęcia pracy w dziedzinie finansów i rachunkowości;
- połowa ankietowanych deklaruje, że dyplom ukończenia studiów ułatwia przyjęcie do pracy;
- przebadani absolwenci, wybierając dany kierunek studiów, kierowali się chęcią bycia specjalistami z dziedziny finansów oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- odbycie studenckich praktyk zawodowych okazało się ciekawym elementem studiów;
- respondenci byli zadowoleni z ukończonego kierunku studiów;
- wśród głównych problemów związanych z poszukiwaniem pracy przebadani absolwenci wskazali na zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy w zawodzie;
- bezrobotni absolwenci okazali się osobami, którym ciężko pogodzić obowiązki rodzinne lub naukę (studia magisterskie) z pracą;
- żaden z przebadanych absolwentów nie prowadził własnej działalności gospodarczej.

Literatura

- Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2009*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010 <www.stat.gov.pl/gus/5840_2189_PLK_HTML.htm>.
- Czeladko R., *Jagielloński o włos przed Warszawskim, Ranking szkół wyższych w 2009 roku*, „Rzeczpospolita”, 12.05.2009 r. <www.rp.pl/arttykul/303794,303972_Jagiellonski_o_wlos_przed_Warszawskim.html>.
- Statystyka społeczna*, red. T. Panek, Warszawa 2007.

Szczepaniak J., *Badanie aktywności zawodowej absolwentów w kontekście realizacji programu Pierwsza Praca*, streszczenie raportu badania, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, luty 2008, <www.mpips.gov.pl/index.php?gid=1124>. <www.pwsz.eu>.

**VOCATIONAL ACTIVITY OF THE SCHOOL – GRADUATES,
SPECIALIZATION: FINANCE AND ACCOUNTANCY IN PWSZ
IN WALCZ**

Summary

PWSZ in Walcz was established in 2004. Since the beginning, its' walls were left by three generations of the students, who studied Finance and Accountancy.

The main aim of this article is to analyse the vocational activity of the school – graduates of the specialization: Finance and Accountancy, just after graduation from studies (first level- Bachelor's Degree) and an attempt to answer the questions mentioned below:

- current vocational experience of the school – graduates, kind of executed work in accordance with education,
- usefulness of work (united with education) knowledge and skills achieved during the studies,
- further plans connected with education (courses, trainings and taking up the further studies – Master's Thesis),
- reasons of the unemployment and vocational passivity among the school – graduates.

Translated by Kinga Wierzchowska